

Келісемін:

Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары:

С.Ғ.Сұлтанова.

« 04 » « 09 » 2023 жыл

«Құмкешу жалпы білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2023-2024 оқу жылындағы
«Бәйшешек» театры үйірмесінің
жылдық жұмыс жоспары

Үйірме жетекшісі: Жүнісова Қуаныш Мирасбекқызы

«..... театр — адамгершіліктің, тәртіптің,
сәулетті арманның жалғыз ұстазы,
оқушыны ешқашан зеріктірмейді.
... театр — балаларды тәрбиелейтін
әр мекемеге құндылықты толықтауыш,
және ол сіз ең жақсы мектеп мүлдем толық болмайды».
М. Твен

Түсінік хат

Кәзіргі педагогика дидактикалықтан ақырын дамытушы болып келеді. Оңы қалай түсінуге болады? Ең алдымен, тек психологтар ғана емес педагог-практиктер әр баланың даму тұлғасында, оның шағырмашылық әлуеті, қабілеті, қызығушылығында өздерінің оқыту және тәрбиелеу әрекетінің нәтижесін көріп және сезіне бастайды.

Балабақшадағы театр әрекеті – бұл баланың шығармашылық әлуетін ашуына, тұлғаның шығармашылық бағытын тәрбиелеуге жақсы мүмкіндік.

Балалар айналадағы әлемде қызықты идеяларын байқап, олады іске асырып, өзіндік кейіпкердің көркем бейнесін жасауға үйренеді, оларда шығармашылық қиял, ассоциативтік ой, күнделікте ерекше сәттерді көруге білуі дамиды. Театрлық әрекеттің тәрбиелеу мүмкіндіктері кең. Онда қатыса, балалар айнала әлеммен барлық алуан бейне, бояу, дыбыс арқылы танысады, дұрыс білікті қойылған сұрақтар оларды ойлауға, талдауға, қорытынды жасауға мәжбүрлейді. Өзіндік айтулары, реплика, кейіпкерлердің бейнелілігінің жұмыс үрдісінде балалардың сөздік қоры білдірмей артырыдады, тілдің дыбыстық мәдениеті, оның интонациялық құрылымы жетілдіреді.

Онымен қатар, ұжымдық театрлық әрекеті баланың тұлғасына біртұтас әсеріне, әрекет жасауға бағытталған, оның барлық мүмкіндіктерін белсендіре отырып; барлық жүргізуші психикалық үрдісінің дербестік шығармашылық дамуына; тұлғаның өзін-өзі тану, өз ойын білдіруіне себеп болады; баланың әлеуметіне жағдай жасайды, онымен қатар оның бейімделу қабілетін күшейтеді, коммуникативтік ауып кетуін түзетеді; қанағатандыру, қуаныш, елеулілік сезімдерін сезінуге көмектеседі.

Театр – балаларға арналған демократиялық және қолжетімді өнер түрінің бірі, ол замануи педагогика мен психологияның актуалды проблемаларын шешуге көмектеседі:

- балалардың көркемдік білім және тәрбиелеу;
- эстетикалық сезімді қалыптастыру;
- адамгершілік тәрбиесі;
- тұлғаның коммуникативтік сапасының дамуы (вербалды және вербалды емес қатынас түріне үйрету);
- еркіндікті тәрбиелеу, ес, қиял, инициативтік, қиялдау, сөйлеу (монолог және диалог) дамыту;
- жағымды эмоционалды көңіл күй жасау, кернеулікті түсіру, ойын арқылы келіспеушілікті жағдайларды шешу.

Театрлық әрекет тәртіптің әлеуметтік дағдының тәжірибесін қалыптастыруға көмектеседі, өйткені әр шығармашылық әдебиет немесе ертегіде балаларға арналған адамгершілік бағыты бар (достық, жақсылық, адалдық, өткірлік және т.б.). Ертегі арқылы бала әлемді ой мен ғана емес, жүрекпен сезеді. Сезіне ғана қоймай, адалдық пен зұлымға өз көзқарасын көрсете біледі.

Театрлық әрекет балаға әр-түрлі кейіпкерлердің атынан көптеген проблемалық жағдайларды шешуге көмектеседі. Бұл жасқаншақты, өзін-өзіне қорғаншақтықты, ұялшақты жеңуге көмектеседі.

Театрлық әрекет – балаға әсер ететін тиімді әдістерінің бірі, онда оқыту ұстанымы – ойнап оқыту – өте жарқын көрсетіледі.

Қазіргі заман талабына сай алғыр, батыл, өзін көпшілік алдында еркін ұстай алатын, өз ойын, пікірін жеткізе алатын, өзіне сенімді, топпен, ұжыммен жұмыс істей алатын, тез өзгермелі заманда қоғамға бейімделе алатын, шығармашыл тұлғаны қалыптастыруда мектеп өмірінде оқушылардың әртүрлі театр шығармашылығын қолдану өзекті болып табылады. Жалпы білім беретін мектепте драмалық үйірмені енгізу мектептің оқу-тәрбие үдерісіне тиімді болады, өйткені ұжым бірлесе жұмыс істейді, мұғалім мен оқушы арасында мәдениетті қарым-қатынас туындайды.

Актёрөнерпаздардың позициясымен таныса отырып оқушының танымдық, рухани, эмоционалды, еңбек тәжірибесін қалыптастырады және дамытады. Театр шығармашылығы оқушыларды өнерге деген қызығушылығын арттырады, ойқиялын, зейін, есте сақтау сияқты қабілеттерін арттырады. Ұжымда жағымды психологиялық атмосфераны қалыптастырады. Үйірме жұмысы оқушылардың бір-бірімен тіл табыса білуі, өз ойларын, білімдерін ортаға салып, өз білгенін басқалармен бөлісе білуге үйретеді. Мұғалім көмегімен жас әртістер өз рөлдерімен жұмыс істейді, сөздерін жаттайды, оның дұрыс оқылуы мен дыбысталуын, интонация тазалығы, анық артикуляция, мимика, суреттің дәл ритмикасын келтіре отыра көркем образды ашады. Рөлдерді бөлу мұғалім мен оқушының келісімі бойынша жүргізіледі. Бағдарламаның мақсаты – театрлық өнердің тәсілдері арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Үйірменің мақсаты:

Жасөспірімдердің театр, сахна арқылы дүниежүзілік өркениеттің,
соның ішінде өздеріне таныс шығармалар арқылы бойларындағы
табиғи дарындылығын паш ету;
театрлық өнердің тәсілдері арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту.
әр оқушының өзіндік қабілетін ашу, белсенділігін арттыру. Шығармашылығын шыңдау

Үйірменің міндеті:

- Балаларды көркемдік-әсемдік, адамгершілік-рухани бағытта тәрбиелеу;
 - Дарынды балаларды анықтап, шығармашылық қолдау көрсету;
 - оқушылардың шығармашылық, актерлік өнер қабілеттерін дамыту.
-
- Балалардың сана сезімін, жауапкершілігін, сауаттылығын, мәдениеттілігін, рухани дүниесін қалыптастыру.
 - Балалар мен жасөспірімдерді көркемдік эстетикалық, шығармашылық, моральдік-этикалық нормаларды қалыптастыру, өнерге баулу.
 - Балаларға актерлық шеберліктің негіздерін меңгерту, жеке тұлғаның таным талғамын арттыру.
 - Балаға актерлық техниканы меңгерте отырып, шығармашылық көзқарас, ойлау функцияларын қалыптастыру.
 - Сахна мәдениетін өн бойына қалыптастыру, сахна тілін дамыту.
 - Көпшілік ортада өзін этикалық нормаларға сай ұстауға тәрбиелеу.
 - Үйірмеге қатысушыларға өнерге деген құштарлығын арттыру.
 - Дұрыс сөйлеу техникасына икемдеу.
 - Этикет нормаларына баулу және тәрбиелеу
 - Шығармашылық ой-өрісті қалыптастыру және дамыту.

Күтілетін нәтиже:

актерлік өнердің қыр-сырын меңгеру, жұрт алдында өзін дұрыс ұстай білу, өз ойын жеткізе білу.

Болашақта актер болмаса да заман талабына сай тележүргізуші, пресс-хатшы, менеджер т.б. сияқты кез-келген мамандықта өз ойын дұрыс, еркін жеткізе білетін өзіне сенімді тұлғаны даярлау.

Үйірме бағдарламасы 5-10 сынып оқушыларына арналған.

Үйірменің жұмысы - актерлік өнердің негізімен таныстыру, телеспектакльдерді көру, шағын спектакльдерді қою.

Үйірме аптасына 1 сағат.

Күтілетін нәтижелер:

Оқу жылының аяғына қарай білім алушы:

Біледі:

1. Театр деген не?
2. Театр басқа өнер түрлерінен несімен ерекшеленеді
3. Театр өнері қалай пайда болды?

Театрдың қандай түрлері бар?

(Қуыршақ, драмалық, опера, балет, музыкалық комедиялар, халықтық)

4. Театр қойылымдарын (спектакльдерді) кімдер жасайды?

Түсінігі болады:

1. Сахнаның негізгі техникалық құралдары жөнінде
2. Сахнаның безендірілуі жөнінде
3. Сахна мен көрермен залында өзін – өзі ұстау ережелі туралы
4. Шешендік сөз, сөйлеу мәдениеті

Үйренеді:

1. Өзінің өмірдегі құбылыстарға қатынасын сахнада көрсетуді
2. Бейнелі ойлауды
3. Көркем әдебиетті сүйіп оқуды
4. Назарын ой тізбегіне аудара білуді
5. Өзін сахна кеңістігінде сезінуді

Таланттарын үстемелейді:

1. Кейіпкерлермен сырласу (монолог)
2. Қарапайым актер шеберлігі
3. Қоршаған әлемді бейнелі қабылдау
4. Сыртқы зиян келтірушілерге дәл, бейнелі әсер ету
5. Ұжыммен жұмыс

Өз пікірін анық айтуда артық ұялшақтықтан, топ алдында сөз сөйлеуде қорқудан, «сыртқы көзқарастан» қысылудан арылады, бәсекелестік қыр, ашықтық, қоршаған ортаға қамқорлық, ұжым алдындағы жауапкершілік қасиеттерін алады

Театр үйірмесін ұйымдастыру жұмысы

Халқымыз өнегені өрісім деп, өнерді өмірім деп таныған, олай болса театр өнерінде де халқымыздың бір бояуы жатқандай. Шабыт кезінде сахна суреткері қайталанбас бір ғұмыр кешеді. Сол бір шабытты шақ, өнерпаз сахнаға аяқ басқан сайын үздіксіз қайталанып, баянды болған сайын оның көркемдік қызығы да базарлы болмақ. Сахнада өнерпаз ғұмырын ұзартқан «Сиқырлы күш» шабыт шұғыласы ұзақ уақыт бойы көрермендер санасында сақталып қалады. Көрермендер шығармашылығы, оның ішіндегі сахна өнері-органикалық табиғи процесс десек, оның бірден-бірі ең сенімді іргетас негізі-кәдімгі қарапайым әрекет. Бұдан шығатын қорытынды кез-келген әрекет адамның ішкі тебіреністерінің ізгі нәтижесі.

Сахналық шығарма-спектакль бір адамның емес, адамдардың тізе қосып, күш біріктіруімен жасалып шығады.

Театр үйірмесінің жұмысын жоспарлау барысында балалардың жас ерекшелігін ескеру аса қажет. Жас шамасына қарай қойылатын талапты ескере отырып, балалардың ересектер тобы- 9-11 сынып, орта буын – 6-8 сынып, бастауыш топқа- 3-6 сынып оқушыларын топтауға болады.

Айына 1-рет үйірме сабағы ұйымдастырылады. I жарты жылдықта үйірмеде сөйлеу мәнері, актерлік шеберлік, арнайы бағдарламалық іс-әрекет, этюдты меңгеру бағытында жұмыс жүргізіледі. Оқу жылының II жарты жылдығында алғашқы пьеса үзінділерін сахналастыру жұмысы жүргізіледі.

Бағдарламаның мазмұны:

Театр (грекше theatron – ойын-сауық орны; ойын-сауық) – сахналық өнердің өмір көріністерін драмалық әрекет арқылы көрермендердің көз алдында актерлер күшімен бейнелейтін бір түрі. Театрдың тарихи жағынан қалыптасып, даму, өсіп-өркендеу жолы әрбір ұлттың, әр халықтың өмір-тұрмысымен, олардың жалпы тарихымен және тұрлаулы мәдениетімен тығыз байланысты. Театр – халықты эстетикалық адамгершілік пен ізгілікке тәрбиелеудің аса маңызды құралы болып есептеледі. Білім алушыны білім алуға жетелеу- ұстаздың ең жоғары міндеті. Пәнді қызықтыра оқыту, іздендіруге жол сілтеуде театр өнеріне баулудың мәні зор. Сахна мәдениетіне тәрбиелеуде жеке тұлғаның өзіндік құзіретті тұлғасы қалыптасады. - Ұлтжандылық сезім, ана тіліне деген құрмет, жергілікті ақын – жазушылардың шығармаларын оқуға, білуге деген қызығушылық оянады. - Шешендік өнер, шешен сөйлеуге деген мәдениет қалыптасады - Топта ұжымда бірлесе жұмыс жасау әдебі қалыптасады.

Оқушылардың білім, білік дағдыларына қойылатын талаптар:

- Мектеп оқушыларының әдептілік, достық, бірлік, ынтымақтастық дәстүрлерін білу;
- Көркем сөйлеу, актерлік шеберліктерін көрсету;
- Халық педагогикасын –сан ғасырларда қалыптасқан салт – дәстүрлерді, әдет ғұрыптарды жан жақты терең білу;
- Ұлттық мәдениет үрдістерін өркениетті өмірмен байланыстырып, тәлім тәрбиеге пайымдап пайдалана білу.
- Ұлттық мәдениет үрдістерін өркениетті өмірмен байланыстырып, тәлім тәрбиеге пайымдап пайдалана білу.
- Жеті атасына дейін өз тегін білу;
- Шешендік сөздер мен нақыл сөздерді жатқа білу.
- Әдет ғұрыптарды, ырымдар мен тыйымдарды, жан жақты терең білу;
- Жағымды және жағымсыз әрекеттерді ажыратып, олардың себеп салдарын талдай алу;
- Табиғаттың өмір сүрудің негізі ретіндегі маңызын түсіне білу;
- Отан, ризашылық пен алғыс, өнер, ақыл, еңбек, мақтаныш, адамгершілік, сияқты ұғымдар туралы терең түсініктер алу.

«Бәйшешек» жасөспірімдер үйірмесінің жылдық жоспары

2023-2024 оқу жылы

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Үйірмеге оқушыларды тарту және танысу тренингі	1	08.09.23
2	Үйірме жоспарымен оқушыларды таныстыру, балаларды топтарға іріктеу	1	12.09.23
3	ДРАМАТУРГИЯ НЕГІЗДЕРІ Көркем әдебиеттің түрлері, жанр категория ретінде	1	15.09.23
4	Драматургия теориясы	1	19.09.23
5	Шағын көлемді драматургия	1	22.09.23
6	Драматургияның даму тарихы	1	26.09.23
7	Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, театрлары. Ағылшын драматургиясы. Француз театры. Ортағасырлық театр. Бүгінгі қазақ театры.	2	29.09.23 03.10.23
8	Драматургияның жанр ерекшеліктері	1	06.10.23
9	Тақырыптық театрландырылған концерттер	1	10.10.23
10	Клубтық драматургия негіздері	1	13.10.23
11	Драмадағы композиция мен сюжет	1	17.10.23
12	Сөйлеу техникасын шыңдауға драматургиялық туындылардың әсері	1	20.10.23
13	Тақырып және идея	1	24.10.23
14	Театрландырылған қойылым сценаріінің тақырыбы мен идеясы.	1	27.10.23
15	Театрланған қойылым сценарііндегі композиция монтаж ретінде	1	07.11.23
16	Театрланған қойылымның түрлері мен оның драматургиясының ерекшеліктері	3	10.11.23 14.11.23 17.11.23
17	Топтық қойылым мен бұқаралық мереке	1	21.11.23
18	Сценарий – әдеби режиссуралық талдама	1	24.11.23
19	Сценарий жазудың негізгі кезеңдері. Дайындықтың түрлері Мәдени-тынығу жұмысы сценаріінің негіздері мен ерекшеліктері	1	28.11.23
20	Сценарийдегі көркемдік – мәнерлілік құралдары. Жанды сөз.	1	01.12.23
21	Сценарийдегі шығармашылық тәсілдер	1	05.12.23
22	Театрландырудағы ойынның ролі. Театрландырылған спорттық- көркемдік қойылымдар	1	08.12.23
23	Әдеби-музыкалық композиция театрландырылған қойылымның түрі ретінде	1	12.12.23
24	Мұқағали Мақатаевтың «Құрбы қыздың сыры» атты әдеби-сазды композициялық	3	15.12.23

	көрініс		19.12.23 22.12.23
25	«Поэзия падишасы» атты моно-спектакль.	3	26.12.23 09.01.24 12.01.24
26	«Менің отбасым» драмалық қойылым	3	16.01.24 19.01.24 23.01.24
27	Мұхтар Әуезовтың «Қарагөз» пьесасы	3	26.01.24 30.01.24 02.02.24
28	Семей қасіреті	3	06.02.24 09.02.24 13.02.24
29	М.Мақатаевтың «Қош, махаббат» пьесасының сценарийі	3	16.02.24 20.02.24 23.02.24
30	«Отырар дастаны» сахналық қойылым	3	27.02.24 22.02.24 01.03.24
31	«Көмектесе білейік» сахналық қойылым	2	05.03.24 12.03.24
32	«Жұлдыз бала» қойылымы	3	15.03.24 19.03.24 02.04.24
33	«Шілдекүзет» қойылымы	3	05.04.24 09.04.24 04.04.24
34	Сахналық қойылым «Дала нұры»	3	09.04.24 12.04.24 16.04.24
35	Мағжан Жұмабаевтың «Батыр Баян» поэмасы бойынша сахналық қойылым	3	19.04.24 23.04.24 26.04.24
36	«Әлия» қойылымы	3	30.04.24 10.05.24 14.05.24
37	«Махаббат мұнарасы» Әбіш Кекілбаев	3	17.05.24 21.05.24 24.05.24

«Бәйшешек» театры үйірмесіне қатынасатын оқушылар тізімі

№	Оқушының аты-жөні	Туған жылы, айы, күні	Сыныбы
1	Сардар Ислам Абайұлы	08.09.2016	1
2	Шәріпова Ақзура Бабырқызы	29.10.2016	1
3	Серік Мәди Жасұланұлы	26.08.2016	2
4	Бейсенбек Кәусар Бейсенбекқызы	28.10.2014	3
5	Бауыржан Айзере Ерланқызы	23.09.2015	3
6	Қанат Айзере Сағиқызы	11.05.2015	3
7	Бейсен Мейірбек Есімханұлы	26.12.2013	4
8	Бөлітірік Олжас Асланұлы	04.06.2013	5
9	Иінбай Айару Ерланқызы	30.03.2012	6
10	Мұрат Дәулет Дәуренұлы	18.04.2011	7
11	Жақсылықова Асылжан Сәрсенбекқызы	08.09.2008	10
12	Ерғазы Зарина	25.07.2007	11